

DO... ECHNIKY

A MISTKY VYHO... VYHO... VYHO...

POZVAVU VAS NA

PARIS

Slava, Kocofova 17, tel. číslo 677-11,
na mesiac FEBRUAR 1968

LISSABON

SLAV

10. VÝROČIA
ROVEHO VÍTAZSTVA
PRACUJÚCICH

PROGRAM OSĽAV
21. februára 1968 o 14 hodine

Slávnostnej tabule na budove REJDU
práporoch prapúchach vo februári 1968

21. februára 1968 o 14 hodine
KONKURSIANSKYH PRACUJÚCICH
na námestí SNP

Slávnost jednoty ČSR, armády a SNP prapúchach
slávnosti mesta

PROGRAM OSĽAV
21. februára 1968 o 14 hodine

20. VÝROČIA
FEBRUÁROVÉHO VÍTA
PRACUJÚCICH

PROGRAM OSĽAV
21. februára 1968 o 14 hodine

Slávnost pamätnej tabule na budove K
na prapúch slávnostach prapúchach vo Feb

BOLOGNA

BOLOGNA

A DÝ

LIVE
LIVE

Tvorivá skupina
dorgenerácia

STVOREN
KRON

Pracovná
Utorok 20. februára 1968
Zarobok o 17.45 hodine

KONKURSIANSKYH
W. A.

KOMORNEJ
DOBÝ

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

I (86) ТОМ

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ**

**HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE**

УДК 37.013-053.5(082)
ББК 74.200я43
Т 86

Рекомендовано Науково-методичною радою Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція). Протокол № 1 від 27 січня 2020 року

Видання здійснене за сприяння Польської Академії Наук (Київське представництво), Міжнародної Експертної Агенції “Консалтинг і Тренінг” та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Генрик Собчук (Польща), Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Вашуленко М.С., Бех І.Д., Виговська О.І., Петрочко Ж.В., Анджей Мірські (Польща),
Марія Гренвальд (Польща), Габріеле Сімончіні (Італія)

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Всеукраїнський науково-практичний журнал “Директор школи, ліцею, гімназії” – Спеціальний тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – № 2. – Кн. 2. – Том I (86). – К.: – Гнозис, 2020, – 338 с.

All Ukrainian Scientific-Practical Magazine “Principal of School Liceum Gymnasium” – Special Thematic Issue “Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space”. – № 2. – Book 2. – Volume I (86). – К.: Gnosis, 2020. – 338 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20652 – 10472 ПР від 31.03.2014.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних, психологічних та філософських наук Наказом МОН України від 06.11.2014 № 1279.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз: Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського).

У спеціальному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої та інших рівнів освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв’язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також – питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах.

Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISSN 2309-7744

- © Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова, 2020 р.
- © Східно-Європейський Інститут Психології, 2020 р.
- © Міжнародна Експертна Агенція “Консалтинг і Тренінг”, 2020 р.
- © Видавництво “Гнозис”, 2020 р.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК
ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

№ 2, Книга 2, Том I (86), 2020 р.

Тематичні рубрики випуску:

Сучасна освіта в Україні, Європі та світі:
тенденції і тренди

Управління і моніторинг якості освіти:
досвід та інновації

Психологічні, педагогічні та організаційні
умови запровадження європейських стандартів
вищої освіти

Новітні засоби навчання і виховання:
проблеми впровадження та стандартизації

Сучасний освітній менеджмент

Філософія, культурологія та психологія освіти

Послідовність середньої та вищої освіти як
загальноєвропейський стандарт

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс
23974

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor školi, liceu, gimnazii.
Abbreviated key title: Dir.sk.liceu gimn.

Свідцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія KB № 20652 – 10472 ПР
від 31.03.2014

Передплатний індекс
23974

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
З ПЕДАГОГІЧНИХ,
ПСИХОЛОГІЧНИХ І
ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Головний і науковий редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

Зміст та анотації англійською

Наталія КАШУБА

Коректура

Наталія ВАСИЛЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Бібліографічний редактор

Наталія ТАРАСОВА

Верстальник

Дмитро МИРОНЕНКО

Відповідальний редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

СПІВЗАСНОВНИКИ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ
ім. Г.С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР
ім. М. ПИРОВОГА

Редакційна рада

Голова - **Василь КРЕМЕНЬ**

Віктор **АНДРУШЕНКО**

Анаїда **АМІРХАНЯН**
(Вірменія)

Володимир **БЕХ**

Іван **БЕХ**

Оксана **БЕЛКІНА**

Надія **БІБІК**

Володимир **БОНДАР**

Тетяна **БОРЗЕНКОВА**

Маріанна **БОСЕНКО**

Людмила **ВАЩЕНКО**

Ольга **ВИГОВСЬКА**

Рольф **ГОЛЛОБ** (Швейцарія)

Микола **ГУЗИК**

Анатолій **ДЕРКАЧ** (Росія)

Лілія **ДОНСЬКА**

Олександра **ДУБОГАЙ**

Карлхайнц **ДЮР** (Німеччина)

Галина **ЕЛЬНІКОВА**

Наталія **ЗАВАЦЬКА**

Людмила **КАЛІНІНА**

Людмила **КАРАМУШКА**

Валентин **КРУДУ** (Респ. Молдова)

Володимир **ЛУГОВИЙ**

Олександр **ЛЯШЕНКО**

Василь **МАДЗИГОН**

Сергій **МАКСИМЕНКО**

Юрій **МАЛЬОВАНІЙ**

Валентин **МОЛЯКО**

Віктор **ОГНЕВ'ЮК**

Віктор **ОЛІЙНИК**

Наташа **ОНДРУШКОВА**

(Словаччина)

Іван **ОСАДЧИЙ**

Надія **ОСТРОВЕРХОВА**

Людмила **ПАРАЩЕНКО**

Світлана **РУДАКІВСЬКА**

Олександра **САВЧЕНКО**

Ганна **САЗОНЕНКО**

Анатолій **СОЛОГУБ**

Сергій **СТЕПАНОВ** (Росія)

Олег **ТОПУЗОВ**

Георгій **ФІЛІПЧУК**

Василина **ХАЙРУЛІНА**

Наталія **ЧЕПЕЛЄВА**

Олена **ЧИНОК**

Раїса **ЧУМІЧЕВА** (Росія)

Галина **ШЕВЧЕНКО**

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс

23974

д-р філософських наук, проф., академік, Президент НАПН України

д-р філософських наук, проф., академік, Ректор НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Єреванський державний педагогічний інститут ім. В.Я. Брюсова

д-р філософських наук, проф., директор Ін-ту управління та економіки освіти НПУ ім. М. Драгоманова

д-р психологічних наук, професор, академік, директор Ін-ту проблем виховання НАПН України

директор Спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 207 м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., декан факультету педагогіки і психології НПУ ім. М. Драгоманова

д-р педагогічних наук, проф., директор Центру експертизи освітніх реформ

заступник директора з науково-методичної роботи, Гімназія № 136 м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., директор Центру експертизи освітніх реформ

канд. педагогічних наук, доцент, Головний і науковий редактор Всеукраїнського науково-практичного

журналу «Директор школи, ліцею, гімназії»

д-р психологічних наук, проф., Цюріхський педагогічний університет

канд. педагогічних наук, член-кор. НАПН України, директор «Авторської школи М. П. Гузика»

д-р психологічних наук, проф., Академік-секретар РАО

директор Гімназії № 30 «Еконад» м. Києва

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф. фіз. виховання та здоров'я НПУ ім. М.П. Драгоманова

д-р психологічних наук, проф., Life-long Learning Programmes of the European Union

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф., Українська інженерно-педагогічна академія

д-р педагогічних наук, проф., зав. каф., Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля

д-р педагогічних наук, проф., зав. відділу, Інститут педагогіки НАПН України

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г.С.Костюка НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Нач. управління Міністерства освіти Молдови

д-р педагогічних наук, проф., Академік-секретар НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

д-р психологічних наук, проф., директор Ін-ту психології імені Г.С.Костюка НАПН України

д-р психологічних наук, проф., член-кореспондент НАПН України, Учений секр. Відділення

канд. педагогічних наук, проф., академік НАПН України

д-р філософських наук, проф., ректор Київського університету імені Бориса Грінченка

д-р педагогічних наук, проф., ректор Університету менеджменту освіти НАПН України

д-р психологічних наук, проф., Голова деп-ту громадянської освіти Університету Я.А. Коменського

д-р педагогічних наук, проф., ректор Академії неперервної освіти

д-р педагогічних наук, головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України

доктор наук з державного управління, директор Київського ліцею бізнесу

кандидат філософських наук, професор, проректор Київського міжнародного університету

д-р педагогічних наук, проф., академік, головний науковий співробітник Ін-ту педагогіки НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського гуманітарного ліцею

канд. педагогічних наук, член-кор., директор Інституту обдарованої дитини НАПН України

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор Інституту педагогіки НАПН України

д-р педагогічних наук, проф., дійсний член НАПН України

канд. педагогічних наук, директор Українського колежу ім. В.О. Сухомлинського

д-р психологічних наук, проф., заст. дир. Ін-ту психології імені Г.С.Костюка НАПН України

кандидат філологічних наук, директор київської приватної Гуманітарної гімназії «Гармонія»

д-р психологічних наук, проф.

д-р педагогічних наук, проф., директор НДІ духовного розвитку людини, Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля (Северодонецьк)

SPECIAL THEMATIC ISSUE
HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT OF INTEGRATION
TO THE EUROPEAN EDUCATIONAL
SPACE

No. 2, Book 2, Volume I (86), 2020

Thematic sections of the issue:

Modern education in Ukraine,
Europe and the world: trends and trends

Managing and monitoring the quality of
education: experience and innovation

Psychological, pedagogical and organizational
conditions for the implementation of European
higher education standards

State-of-the-art training and education tools:
problems of implementation and standardization

Modern educational management

Philosophy, cultural studies and psychology of
education

Sequence of secondary and higher education as a
pan-European standard

ISSN 2309-7744

Subscription index
23974

PRINCIPAL
of SCHOOL
LICEUM
GYMNASIUM

All Ukrainian
scientific journal &
practical reviewed

FOUNDERS:

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF UKRAINE

INSTITUTE OF PEDAGOGIES NAPS OF
UKRAINE

M.P. DRAGOMANOV NATIONAL

PEDAGOGICAL UNIVERSITY

G.S. KOSTJUK INSTITUTE OF

PSYCHOLOGY NAPS OF UKRAINE

CMIC ORGANIZATION "NICOLA

PIROGOV CENTER OF CONTRIBUTION

TO SOCIAL DEVELOPMENT"

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor školi, liceů, gymnazii.

Abbreviated key title: Dir.sk.liceu gimn.

2020

No 2

Certificate on State Registration of printing
mass information medium
Rang KB № 20652 – 10472 ГП
From 31.03.2014

Subscription index

23974

SCIENTIFIC PROFESSIONAL EDITION
ON PEDAGOGICAL, PSYCHOLOGICAL,
AND PHILOSOPHICAL SCIENCES

THEY WORKED ON EDITION

Chief and Scientific

Oľha VYHOVSKA

Annotations in English

Natalya KASHUBA

Proof-readers

Natalya VASILENKO

Oľha VYHOVSKA

Bibliographic editor

Natalya TARASOVA

Makeup

Dmytro MYRONENKO

Accountable Editor

Oľha VYHOVSKA

© O. Vygovskaya, idea and concept
© O. Vygovsky, design and appearance
© All-Ukrainian scientific and practical magazine
«Director of School, Lyceum, Gymnasium», 2019
© All-Ukrainian Center M. Pirogov

**Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти
в Україні, Європі та світі**

Управління якістю освіти: стандартизація та інноваційність

Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи

**Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні
засоби реалізації в Україні, Європі та світі**

Філософія та психологія освіти

**Послідовність загальної середньої та вищої освіти
як європейський стандарт**

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації

**Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських
стандартів вищої освіти в Україні**

**The Bologna process and prospects of higher education
in Ukraine, Europe and the world**

Management for the quality of education: experience and innovations

Monitoring the quality of education: tools and technologies

**Modern means of training and education:
problems of implementation and standardization**

Philosophy and Psychology of Education

The sequence of secondary and higher education as a European standard

**Modern educational management: economic, organizational and psychological
means implementation in Ukraine, Europe and the world**

**Psychological, educational and organizational conditions for the implementation
of European standards of higher education in Ukraine, Europe and the world**

**СУЧАСНА ОСВІТА В УКРАЇНІ, ЄВРОПІ
ТА СВІТІ: ТЕНДЕНЦІЇ І ТРЕНДИ**

**MODERN EDUCATION IN UKRAINE,
EUROPE AND THE WORLD:
TENDENCIES AND TRENDS**

КУДРЯ М.М.,

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри
англійської філології та перекладу,
Київський університет імені
Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ

In the article, the different modern methods (communicative, constructive, project, simulative, role-play) of teaching foreign languages in higher educational institutions are considered. The terms 'method' and 'methods of teaching' are defined. The modern tendencies of developing methods of teaching foreign languages in higher school are analyzed. Reforming the educational process in HEI according to the European standards are taken into consideration. The crucial objective of teaching foreign languages nowadays is the student's communicative competence. The qualified language preparation is impossible without using innovative educational technologies. The modern methods of teaching foreign languages using innovative educational technologies are revealed. The content 'modern technologies in education' is defined.

Key words: method of teaching, foreign language, communicative competence, educational technologies, project teaching.

У статті розглядаються сучасні методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти; аналізуються сучасні тенденції розвитку методів викладання іноземних мов у вищій школі та розкриваються сучасні методи навчання іноземних мов із використанням новітніх освітніх технологій.

Ключові слова: метод навчання, іноземна мова, комунікативна компетенція, освітні технології, проектне навчання.

В статье рассматриваются современные методики преподавания иностранных языков в заведениях высшего образования; анализируются современные тенденции развития методов преподавания иностранных языков в высшей школе и показываются современные методы обучения иностранным

языкам с использованием инновационных образовательных технологий.

Ключевые слова: метод обучений, иностранный язык, коммуникативная компетенция, образовательные технологии, проектное обучение.

Постановка проблеми. Процеси інтеграції, укладання ділових угод, підписання двосторонніх контрактів із зарубіжними країнами, розширення професійних і культурних зв'язків України з країнами – членами Європейського Союзу, збільшення інформаційного потоку вимагають від сучасного випускника немовного вищого навчального закладу володіння іноземною мовою на рівні не нижче B2 (незалежний користувач). Означений мовний рівень відповідає сучасним європейським стандартам, тому перед освітньою системою загалом і перед вищими навчальними закладами зокрема стоїть невідкладне завдання пошуку та розроблення нових підходів із використанням інноваційних технологій, удосконалення викладання іноземних мов з метою підготовки конкурентоспроможного фахівця на ринку праці, здатного вільно спілкуватися іноземною мовою та гідно виконувати поставлені до нього професійні вимоги.

Питання використання інноваційних технологій у процесі викладання англійської мови з метою удосконалення іншомовної підготовки фахівців та інтенсифікації навчального процесу у вищій школі стали предметом вивчення вітчизняних і зарубіжних науковців, експертів з використання Інтернет-технологій у викладанні англійської мови, що розглядають проблему ефективного впровадження сучасних тенденцій мовної освіти на сучасному етапі розвитку освітньої галузі.

Потреби нашої держави у висококваліфікованих спеціалістах, здатних до встановлення ділових контактів та ділового співробітництва з іноземними партнерами, спеціалістах, що володіють іноземною мовою на фаховому рівні, знаходять відображення в робочих навчальних програмах ЗВО країни.

Відповідно до інноваційних шляхів розвитку вищої освіти та актуалізації іншомовної підготовки фахівців в умовах глобального інформаційного світу, дослідження та розкриття актуальних положень питання розвитку міжкультурної комунікативної компетенції студентів у закладах вищої освіти прослідковується у працях як вітчизняних, так і зарубіжних дидактів: роль і місце сучасних технологій у навчальному процесі, використання нових інформаційних технологій у процесі формування глобальних компетенцій випускників університетів світового класу (А. Нісімчук, О. Циркун, К. Ричардвордс), лінгво-методичні стратегії формування іншомовного дискурсу (Т. Васильєва, В.

Круківський, А. Рашевська, Л. Случайна, М. Коллинс), он-лайн навчання та інтернет-ресурси, інтерактивна модель іншомовного дискурсу.

Іноземна мова сьогодні є не просто частиною культури певної нації, але це і запорука успіху, майбутньої вдалої кар'єри студентів. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою неможливе без фундаментальної мовної підготовки у вищій школі. В більшості ЗВО країни студенти опановують принаймні дві іноземні мови.

На сучасному етапі розвитку освіти модель навчання може існувати у поєднанні з використанням новітніх технологій навчання англійської мови, а саме мультимедійних засобів навчання та мультимедійних технологій навчання. Тому нові освітні тенденції мають втілюватися під керівництвом компетентного викладача, який здатний поєднувати викладання мови, застосовуючи нові методи та форми навчання. Технічні засоби і технології продуктивно змінюють можливості викладача, роблять заняття більш насиченим.

Викладачеві важливо знати та володіти новітніми методами викладання іноземної мови, спеціальною навчальною технікою та прийомами, щоб оптимально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб, інтересів студентів. Адже методи навчання не є якимись простими «алгоритмізованими одиницями», їх раціональне та вмотивоване використання на заняттях з іноземної мови вимагає креативного підходу з боку викладача, адже «педагогіка є наукою і мистецтвом одночасно, тому і підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчості педагога» [2, 159-160].

Виклад основного матеріалу. Метою даної статті є огляд сучасних тенденцій розвитку методів викладання іноземних мов у вищій школі.

Що ж викладають науковці в поняття «методу»?

Методи навчання – це «упорядковані способи діяльності викладача й студента, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань». Метод навчання виступає «інструментом діяльності викладача для виконання керівної функції – навчіння» [2, 150].

Реалізація методу навчання здійснюється через використання ряду прийомів навчання, різноманітних підходів та робочих технік. «Прийоми навчання – сукупність конкретних навчальних ситуацій, що сприяють досягненню проміжної (допоміжної) мети конкретного методу» [1, 320].

На жаль, у викладацькій практиці викладачі іноземних мов часто застосовують перевірені часом стандартні навчальні методи. Іноді процес викладання мови, як це не прикро, продовжує залишатися «дещо осучасненим варіантом» граматико-перекладного методу. Вимоги ж до заняття з іноземної мови з часом змінюються, розробляються новітні методи навчання.

На сучасному етапі розвитку науки в Україні можна напевно сказати, що часи, коли достатнім доказом опанування мови було вміння перекладати з

іноземної мови та навпаки адаптованих, неаутентичних текстів вже пройшли.

Сьогодні відбувається реформування навчального процесу у вузах України відповідно із загальноєвропейськими вимогами до якості освіти: інформатизація освітнього простору, інтеграційні процеси у сучасній вітчизняній освіті, налагодження українськими ЗВО співпраці з європейським навчальними закладами у сфері навчальної та наукової діяльності, студентські міжнародні обміни, можливість здобуття другої вищої освіти та навчання за магістерськими програмами за кордоном.

В умовах реформування вищої школи мають змінюватися також і освітні технології викладання іноземних мов. Сама мовна освіта теж поступово модернізується через впровадження модульно-рейтингової системи навчання іноземних мов, міждисциплінарної інтеграції, демократизації та економізації освіти викликає до життя інноваційні складові викладання іноземних мов.

Все це ставить до викладання та викладача іноземної мови у вузах нові вимоги.

Метою навчання іноземної мови у вищій школі на сучасному етапі є оволодіння студентами комунікативними компетенціями, що дозволять реалізувати їхні знання, уміння, навички для розв'язання конкретних комунікативних завдань у реальних життєвих ситуаціях. Іноземна мова виступає як засіб комунікації, спілкування з представниками інших націй.

Отже в освіті продовжує розвиватися і надалі культурологічний або інтеркультурний підхід у навчанні в рамках концепції «діалогу культур», з метою формування полімовної грамотності студентів.

Отже, на нашу думку, у сучасному ЗВО не має бути місця для таких процесів, як зазубрювання (*rote-learning*), бездумне завчання текстів на іноземній мові, що не мають практичної цінності для майбутньої життєдіяльності студентів. Студенти мають бути підготовлені на основі якісного сучасного аутентичного навчального матеріалу до свідомого використання іноземної мови в подальшому житті та роботі. Адже володіння іноземними мовами є зараз і продовжуватиме залишатися надалі однією з провідних вимог роботодавців.

В цьому плані саме на ЗВО покладається відповідальність у якісному забезпеченні студентів комплексом мовних знань, вмінь, навичок. Це вимагає передусім від навчального закладу систематично створювати умови для підвищення кваліфікації своїх педагогічних працівників, забезпечити заклад належною матеріально-технічною базою.

Якісна мовна підготовка студентів неможлива без використання сучасних освітніх технологій. Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, проектна робота в навчанні, застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов (система мультимедіа), дис-

танційні технології у навчанні іноземних мов, створення презентацій в програмі PowerPoint, використання інтернет-ресурсів, навчання іноземної мови в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта), новітні тестові технології (створення банка діагностичних матеріалів з курсу навчального предмета «Іноземна мова» для проведення комп'ютерного тестування знань студентів).

На даному етапі розвитку методичної науки основними методами навчання іноземних мов є комунікативний та конструктивістський методи [4, с. 15-17].

Комунікативний метод

Навчальна ціль: оволодіння комунікативною компетенцією. Навчальний зміст: тексти повинні показувати конфлікти, які спонукають студента до висловлення власної думки. Керування навчанням здійснюється не через граматику, а скеровується комунікативними інтенціями (намірами).

Студент опиняється у центрі навчання. Мовна площина: домінування мовного продукування над мовною правильністю, коректністю, помилки допускаються. Мова стає засобом комунікації.

Вправи: вправи комунікативного спрямування. Студенти навчаються «комунікації у процесі самої комунікації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути комунікативно виправданими дефіцитом інформації, вибором та реакцією» [3, 303].

Переваги методу: студенти вдосконалюють навички усного мовлення, долається страх перед помилками.

Недоліки методу: не надається належна увага якості мови, комунікативна компетенція досить таки швидко досягає своїх меж.

Конструктивістський метод

Навчальна ціль: в основі методу перебуває власне активне навчання студентів. Завдання викладача не навчити, а сприяти навчальному процесу.

Заняття виступає орієнтованим на дію.

Навчальний зміст: близькість до дійсності студентів, студентів спонукають самостійно конструювати свої знання (наприклад, у рамках проектно-діяльності).

Мовна площина: якомога ширша.

Вправи: продукування мови знаходиться у центрі навчання. Переваги методу: підготовка студентів до реального життя, реальних життєвих ситуацій.

Недоліки методу: на сучасному етапі ще не проявилися достатньо чітко.

Прикладом конструктивістського методу може слугувати проектно-навчання.

В методиці розрізняють традиційні та альтернативні методи навчання.

Під поняттям альтернативні методи групується цілий ряд різноманітних підходів, прийомів, способів передачі мови. Існують такі альтернативні методи, як метод повної фізичної реакції (Total Physical Response), сугестивний метод, драматико-педагогічний метод, мовчазний метод, груповий метод.

До інноваційних навчальних методів можна віднести: навчання з комп'ютерною підтримкою (CALL), метод сценарію (storyline method), метод симуляцій, метод каруселі, метод навчання по станціям, метод групових пазлів, метод рольової гри, метод «кейс-стаді» ('case method' - робота над проблемними ситуаціями, студенти розглядають проблему, аналізують ситуацію, представляють свої ідеї та варіанти розв'язання проблеми в ході дискусії).

Метод сценарію (storyline method)

Даний метод заснований на поєднанні запланованих навчальних змістів – наприклад: Школа-Традиція-Збереження – з інтересами та ідеями студентів. Стримуючи «імпульси» від викладача (так звані ключові питання), студенти роблять свій внесок у створення історії.

Цей метод обходиться без текстових підручників. Мова йде про креативне планування, підбір гіпотез, переживання, систематизацію та презентацію роботи. Спроектвана історія містить також елементи з драми та рольової гри. Викладач задає лише рамки дії та представляє окремі епізоди. Студенти ставлять свої питання та знаходять самі на них відповіді.

Проектне навчання

Організація заняття як роботи над проектом.

Ознаки проектного методу:

- Орієнтованість на дію
- Робота в команді
- Самоорганізація студентів
- Ситуативна спрямованість, співвідносність з реальним життям
- Інтердисциплінарність (міжпредметні проекти)
- Цілісність – проект розглядається як ціле
- Орієнтованість на продукт, результат

Традиційно виділяють такі основні фази проекту:

Ініціювання – винайдення ідеї для проекту

Початок проекту

Проведення проекту

Презентація результатів проекту

Оцінка (рефлексія) проекту

Метод навчання по станціях

Навчальна техніка, при якій студенти виконують роботу над навчальним матеріалом, який упорядкований у вигляді станцій (студенти отримують робо-

чі плани з обов'язковими та вибірковими завданнями). При навчанні по станціям у студентів є можливість вибору стосовно розподілу часу, послідовності виконання завдань та соціальної форми, що використовується (індивідуальна робота, парна робота, групова робота).

Таким чином студенти при використанні даного методу навчаються планувати свій час, навчаються самооцінці, аналізу власного навчального успіху, плануванню та проведенню етапів роботи. Робота по станціям дозволяє здійснювати диференціацію по здібностям, інтересам студентів, по ступеню складності завдання.

Метод симуляцій

Особливо в навчанні іноземної мови студентів немовних спеціальностей вузів можна з успіхом застосовувати метод симуляцій (англ. simulation означає імітувати для тренувальних потреб). В кібернетиці даний термін використовується для моделювання та імітації реальності.

В навчанні мова йде про різноманітні симуляційні ігри, які надають студентам можливість відпрацьовувати свої навички, застосовувати знання з метою вирішення тієї чи іншої задачі в так званому «безпечному середовищі», яке імітує реальні ситуації, наприклад, у школі, при проведенні уроку.

Симуляція надає можливість студентам спробувати себе у певній ролі – керівника, директора школи, дає можливість дослідити систему роботи певного освітнього закладу. Перед учасниками гри ставлять певні завдання – досягти ефективності роботи школи, проведення уроків, активізувати позашкільну діяльність з вивчення іноземної мови.

Симуляції характеризуються високим ступенем зацікавленості учасників, що цілком поринають гру, втілюються в свою роль, вболівають за результат роботи, оскільки від командного духу, швидкості прийняття рішень залежить загальний результат гри.

Завдяки симуляції формується навичка стратегічного планування у студентів, розвивається вміння працювати в команді, проводити наради, перекопувати. Симуляції впорядковують знання студентів, готують їх до необхідності прийняття у майбутній діяльності швидких та вмотивованих рішень.

Існують комп'ютерні симуляції, де учасники працюють з комп'ютерною програмою, керують уявним освітнім закладом та настільні стимуляції, де учасники, загальноосвітні школи «існують» у вигляді фішок, карт.

Метод рольової гри

Рольова гра є активним методом навчання, засобом розвитку комунікативних здібностей студента. Рольова гра пов'язана з інтересами студентів, є засобом емоційної зацікавленості, мотивації навчальної діяльності. Рольова гра виступає активним способом навчання практичного володіння іноземною мовою. Рольова гра допомагає подолати мовні бар'єри студентів, значно

підвищує обсяг їх мовленнєвої практики. Це навчання в дії.

Існує велика кількість форм, типів рольової гри на заняття з іноземної мови. Так, наприклад, можна використовувати рольову гру «На співбесіді», де студенти беруть на себе роль роботодавця та працівника.

Висновок. Використовуючи сучасні методи та методи, новітні освітні технології викладання іноземних мов у вищій школі, можна, інтегруючи їх у навчальний процес, більш ефективно вирішувати цілий ряд як дидактичних, так і соціокультурних задач на занятті: формувати навички читання; удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет; удосконалювати вміння монологічного і діалогічного висловлення на основі проблемного обговорення представлених викладачем чи кимось зі студентів матеріалів; удосконалювати навички писемного мовлення, індивідуально або письмово складаючи відповіді на поставлені задачі, беручи участь у підготовці рефератів, творів, есе й інших епістолярних видів творчості; поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної іноземної мови, що відбиває визначений етап розвитку культури народу, соціального і політичного устрою суспільства; знайомитися з країнознавчими поняттями, що включають у себе мовний етикет, особливості мовної поведінки різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни досліджуваної мови; формувати стійку мотивацію іншомовної діяльності студентів на заняттях на основі систематичного використання “живих” матеріалів, обговорення не тільки питань до професійних текстів, але й “гарячих” проблем, що цікавлять всіх і кожного.

Для викладача сьогодні важливо постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання іноземних мов, впроваджувати у власну викладацьку практику новітні освітні концепції.

Список використаних джерел:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2008. – 447 с.
3. Методика навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах: Підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2014. – 320 с.
4. Скуратівська М.О. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у вищій школі України / М.О. Скуратівська. – Журнал «Науковий огляд». – 2015. – № 4. – С. 15–17.

Transliteration of References:

1. Volkova N.P. Pedagogy: – K.: Akademydav. 2007. – 616 p.
2. Kuzminsky A.I., Omelianenko V.L. pedagogy: Manual. – K.: Znannia-Press 2008. – 447 p.
3. Methodology of Studying Foreign Languages in Higher Educational Institutions: Manual / authorship under S.Yu. Nikolaieva. – K.: Lenvi. 2014. 320 p.
4. Skurativska M.O. Modern Methods and Technologies of Teaching Foreign Languages in Higher School in Ukraine / M.O. Skurativska. – Journal “Scientific Review”. – 2015. – № 4. – P. 15–17.

KUDRYA Mykola Mykolayovych,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of English Philology and Translation, Borys Hrinchenko University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Email: kudria.m.m@gmail.com

**MODERN METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER
EDUCATION IN UKRAINE**